

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava
Detašované pracovisko bl. Sály Salkaháziovej Rožňava

UČEBNÝ PLÁN PREDMETU

Názov predmetu:	PROFESIJNÁ ETIKA
Vyučujúci:	doc. ThLic. Mgr. Peter Laca, PhD.
Podmieňujúce predmety:	Komunikácia v Ošetrovatel'stve, Všeobecná psychológia
Študijný program:	Ošetrovatel'stvo Forma štúdia: denná
Kategória predmetu:	Povinný Obdobie štúdia: 1. ročník /ZS
Forma výučby:	<u>prednáška</u> /cvičenia Rozsah výučby: 2/1 hod.
Forma ukončenia:	<u>skúška</u> /klasifikovaný zápočet Počet kreditov: 2 kredity

Dátum prednášky / cvičenia:	Obsah prednášky / cvičenia
Jednotlivé bloky:	Profesijná etika - úvod do filozofie a etiky (vymedzenie základných pojmov medicínskej a ošetrovatel'skej etiky); štruktúra etiky – <i>teoretická</i> (deskriptívna, normatívna, metaetika) a <i>praktická</i> (aplikovaná, profesijná).
	Etika v ošetrovatel'stve - charakteristika etiky v ošetrovatel'stve; objekt a predmet ošetrovatel'skej etiky - vzťah a postoje ošetrovajúceho ku klientovi; osobné i profesné vzťahy zdravotníkov; morálne problémy ošetrovatel'stva.
	Etické princípy a doplňujúce princípy etiky v ošetrovatel'stve - základné princípy: autonómia (svojbytnosť), neškodnosť (non-maleficiencia), prospešnosť (beneficiencia), spravodlivosť (iustitia); doplňujúce princípy: princíp pravdovravnosti (veracity); vernosti a poctivosti; dôveryhodnosti; ľudskej dôstojnosti; potreby a solidarity; vzťahu ceny a dosiahnutého efektu (cost verzus benefit – náklady verzus prospech).
	Princíp poučenia a informovaného súhlasu (informed consent) - Zákon č. 576/2004 §6 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov; Kompetentný informovaný súhlas a jeho jednotlivé časti - druh diagnózy; povaha a účel navrhovaného zákroku alebo procedúry; riziká a výhody navrhovanej procedúry alebo zákroku; odôvodnené alternatívy navrhovaného zákroku (nehľadiac na ich cenu alebo rozsah, ktorý je pokrytý zdravotným poistením); riziká, výhody a pochybnosti týkajúce sa každej alternatívy; hodnotenie a miera pacientovho pochopenia; akceptácia zákroku pacientom. Milosrdná lož (Pia fraus) a povinnosť mlčanlivosti - Zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v §80 ods.2 preto upravuje <i>inštitút povinnej mlčanlivosti zdravotníckych pracovníkov</i> .
	Prelomenie povinnosti zdravotníckych pracovníkov zachovávať mlčanlivosť - oznamovacia povinnosť uložená zákonom alebo iným právnym predpisom. Hláseniu podliehajú udalosti, ktoré sa zapisujú do matrik - <i>narodenie živého alebo mŕtveho dieťaťa a úmrtie</i> . Povinnosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti oznamovať - Zákon č. 578/2004 Z.z. §79 ods. 3: <i>dokonané samovraždy, samovražedné pokusy a prípady, v ktorých je podozrenie, že na poškodení zdravia alebo smrti mohla mať účasť iná osoba; podozrenie na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby alebo inej osoby; prijatie osoby do zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti</i> .

	GDPR (General Data Protection Regulation) - nariadenie Európskej únie, ktoré vstúpilo do účinnosti 25. mája 2018. Cieľom je zvýšiť úroveň ochrany osobných údajov a posilniť práva občanov Európskej únie v tejto oblasti. Všeobecné nariadenie o ochrane údajov - GDPR nahradilo zákon SR č.122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov, ktorý bol zrušený. Osobné údaje podľa GDPR - okrem mena a priezviska: fotografia, e-mailová adresa, telefónne číslo, číslo účtu, odtlačok prsta, hlas, lokalizačné údaje.
	Práva pacientov a zdravotníckych pracovníkov a ich uplatňovanie v praxi - základné ľudské práva a slobody vymedzené aj Ústavou SR. <i>Práva pacientov sa odvíjajú od Všeobecnej deklarácie ľudských práv, prijatej 10. decembra 1948 na Valnom zhromaždení OSN. Charta práv pacientov v SR - prijatá vládou SR, dňa 11. apríla 2001- upravuje ľudské práva a slobody pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.</i>
	Medzinárodné etické dokumenty (Norimberský kódex, Všeobecná deklarácia ľudských práv, Ženevská deklarácia, Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Helsinská deklarácia, Dohovor o právach dieťaťa, Deklarácia o právach pacientov v Európe).
	Etické kódexy a ich pravidlá – charakteristika súboru etických noriem. Etický kódex sestry a pôrodnej asistentky. Etický kódex zdravotníckeho pracovníka.
	Etické problémy a etické dilemy a ich riešenia - jednotlivé príklady na etické problémy a etické dilemy v ošetrovatelstve. Etické dilemy – umelé oplodnenie, interrupcia, eutanázia, odmietnutie liečby). Vznik, poslanie a typy etických komisií - úlohy členov etickej komisie.
	Etické aspekty ošetrovateľskej starostlivosti - o deti, seniorov, pri transplantácii a umieraní, pri poskytovaní prvej pomoci.
	Záverečný test/ústna skúška. Ukončenie predmetu.

Podmienky pre absolvovanie predmetu:

1. Na absolvovanie predmetu je potrebná minimálne 50 % aktívna účasť na prednáškach. Neúčasť na prednáškach musí byť riadne ospravedlnená u vyučujúceho, ktorý určí náhradu v zodpovedajúcej forme - vypracovanie seminárnej práce na zvolenú tému a jej odprezentovanie pred vyučujúcim a študentmi v čase záverečnej skúšky.
2. Vypracovanie zadaných úloh určených počas prednášky.
3. Záverečný test / ústna skúška.
4. Kredity nebudú udelené študentovi, ktorého vedomosti budú hodnotené na 60 % alebo menej. Na hodnotenie **A** je potrebné dosiahnuť **91% – 100%** celkového hodnotenia; **B: 81% – 90%**; **C: 73% – 80%**; **D: 66% – 72%**; **E: 61% – 65%** celkového hodnotenia.

Hodnotenie – ukončenie predmetu: Test/ústna skúška

Test pozostáva z 10-tich otázok, v testoch je buď 10 otvorených alebo 10 zatvorených otázok. Každá správne a vyčerpávajúco zodpovedaná otázka má hodnotu **1 bodu**. Spolu je možné získať **10 bodov**. Pri otvorených otázkach, kde nie je presne, vyčerpávajúco a jasne zodpovedaná otázka - je hodnota bodu adekvátne percentuálne krátená - teda znížená.

Odporúčaná literatúra:

LACA, P. 2019. Koncept filozofie a etiky v ošetrovatelstve. Příbram : Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna, 2019, 309 s. ISBN 978-80-88206-13-2.

- LACA, P. 2015.** Ošetrovateľská etika ako súčasť profesijnej etiky a jej význam v zdravotníckej profesii. In: *Supplement vybraných kapitol vo vedných odboroch sociálna práca a ošetrovateľstvo III*. PŘÍBRAM : Ústav sv. Jána Nepomuka Neumana, 2015, s. 136-154. ISBN 978-80-906146-2-8.
- LACA, S. 2011.** *Vybrané kapitoly z etiky pre sociálno-zdravotnícke profesie*. Bratislava : VŠZaSP sv. Alžbety, 2011. 264 s. ISBN 978-80-8132-015-6.
- LACA, P. 2010.** Etické požiadavky na povolanie v zdravotnej starostlivosti. In: *Zborník z 2. medzinárodnej vedeckej konferencie Etické aspekty ošetrovateľskej starostlivosti v teórii a praxi*. Ružomberok : Verbum - vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2010, s. 162-167. ISBN 978-80-8084-616-9.
- ČÁP, J. 2017.** *Filozofia v ošetrovateľstve*. Martin : Osveta, 2017, 68 s. ISBN 978-80-8063-458-2.
- BUŽGOVÁ, R. 2013.** *Etika ve zdravotnictví*. Ostrava : Ostravská univerzita, 2013, 81 s. ISBN 978-80-7464-409-2.
- GULÁŠOVÁ, I. 2009.** *Právne aspekty zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti*. Martin : Osveta, 2009, 127 s. ISBN 978-80-8063-307-3
- KUTNOHORSKÁ, J. 2007.** *Etika v ošetrovateľství*. Praha : Grada, 2007. 164 s. ISBN 978-80-247-2069-2.
- MUNZÁROVÁ, M. et al. 2005.** *Zdravotnícká etika od A do Z*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005, 153 s. ISBN 80-247-1024-2.
- NEMČEKOVÁ, M. a kol. 2004.** *Práva pacientov*. Martin : Osveta, 2004, 198 s. ISBN 80-8063-162-X.

Posledná úprava: 25.08.2025